

Prestatieverantwoording 2023

Gemeente Middelburg

Middelburg, 30 april 2024

Colofon

© ZB 2024

ZB Bibliotheek van Zeeland
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg
Postbus 8004
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 654000
www.dezb.nl
info@dezb.nl
Ontwerp / druk
ZB

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie, zowel digitaal als fysiek	4
2. Educatieve functie	6
3. Leesbevordering en samenwerking met het onderwijs	12
4. Vrijwilligers.....	13
5. De ZB als knooppunt voor kennis, ontmoeting en cultuur	13

Prestatieverantwoording 2023

Inleiding

In deze rapportage is de inhoudelijke verantwoording met cijfers van de activiteiten in 2023 voor de gemeente Middelburg beschreven. Het gaat om de activiteiten, die ZB Bibliotheek van Zeeland (ZB) uitvoerde op basis van het Prestatieplan 2023 Middelburg. De prestaties van de ZB hebben grote maatschappelijke meerwaarde en worden daar waar mogelijk gekoppeld aan de zeventien ontwikkelingsdoelen van de VN, ook bekend als de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (SDG's). Dit is onderdeel van de transitie van de ZB, die in 2021 is ingezet. Uit een inventarisatie is gebleken dat de ZB met haar reguliere werkzaamheden aan tien van de zeventien Ontwikkelingsdoelen een bijdrage leverde.

Voor de gemeente Middelburg is de ZB een belangrijke voorziening die bijdraagt aan de aantrekkelijkheid, vitaliteit en gastvrijheid van de stad en ruimte biedt voor ontmoeting en creativiteit. De ZB bevordert de persoonlijke ontwikkeling en sociale contacten van inwoners en bezoekers van Zeeland, waar de deuren openstaan voor iedereen en die 'iedereen doet mee' hoog in het vaandel heeft staan. Bijvoorbeeld bij de bestrijding van laaggeletterdheid, leesbevordering en mediawijsheid en van waaruit culturele en educatieve activiteiten worden georganiseerd. Ook de Bibliobussen, die in diverse wijken en dorpen komen, leveren een bijdrage aan persoonlijke ontwikkeling en leefbare wijken. De ZB is voor de gemeente Middelburg verantwoordelijk voor de uitvoering van de openbare bibliotheekfunctie, dat wil zeggen: de organisatie en uitvoering van de lokale bibliotheek Middelburg met in ieder geval de in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen genoemde functies:

- a. ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- b. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- c. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- d. organiseren van ontmoeting en debat;
- e. laten kennismaken met kunst en cultuur.

Het bibliotheekconvenant 2020-2023 is op landelijk niveau uitgewerkt in een netwerkagenda. Op basis daarvan kunnen er afspraken worden gemaakt over de daarin opgenomen en uit te werken uitdagingen.

1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie, zowel digitaal als fysiek

De uitvoering van de prestatieafspraken 2023

Vanuit de provinciale Plusfunctie zoals vastgelegd in de prestatie afspraken met de Provincie levert de ZB een bijdrage aan informatieplatforms, die mede door derden worden ingericht, waar kennis wordt gedeeld en die betekenis krijgt voor onder andere ook de leden van de Bibliotheek. Concreet betekent dit dat werkzaamheden worden verricht op het gebied van bijv. fondsen en subsidies, het Zeeuws fondsenoverleg, Zeeuwse Ankers (waarin de Encyclopedie van Zeeland is geïntegreerd) en de Digitale Etalage Energie.

De voortschrijdende digitalisering van informatie heeft er de afgelopen jaren toe geleid dat er naast de fysieke collectie in de vorm van boeken, tijdschriften en AVM een digitale collectie is ontstaan die voor klanten en medewerkers alleen via een beeldscherm zichtbaar is. Een deel van de informatie is inmiddels niet meer in schriftelijke vorm voor handen: er is een hybride bibliotheek ontstaan. De gehele collectie is via de online catalogus raadpleegbaar en opvraagbaar in alle basisbibliotheken en vestigingen (inclusief Bibliobussen) in Zeeland.

1.1 Openingstijden gebouw en Bibliobus

Het pand van de ZB aan de Kousteensedijk 7 in Middelburg is 53 uur per week geopend. Er wordt gewerkt met een nieuw serviceconcept, wat inhoudt dat informatiebalies op werkdagen van 11.00 tot 17.00 uur zijn geopend, en op zaterdag van 11.00 tot 16.00 uur. Buiten deze tijden is er sprake van zelfservice. Het Informatiepunt Digitale Overheid op het Infoplaza is twaalf uur per week geopend, daarnaast kunnen bezoekers ook op afspraak terecht met hun vragen. De ZBBUZZ die dienst doet als digidesk, Informatiepunt Digitale Overheid en Taalhuisloket, staat wekelijks twee uur bij Orionis Walcheren en eens per twee weken twee uur en drie kwartier bij de Voedselbank. Het aanvragen van bijzondere collecties uit het magazijn of de kluis was mogelijk op werkdagen tussen 11.00 en 15.30 uur. In Middelburg kon op drie locaties in de stad gebruik worden gemaakt van de Bibliobus; daarnaast bezocht de Biblioservicebus de kernen Nieuw- en Sint Joosland en Arnemuiden. Het totale aantal sta-uren in de gemeente Middelburg is acht.

1.2 Leden, uitleningen, verlengingen, bezoekers

Leden, uitleningen, verlengingen, bezoekers	2023	2022
Bezoekers		224.310
Leden ZB, incl. HZ	25.280	25.058
Uitleningen	260.563	268.348
Uitleningen incl. verlengingen	395.841	406.417
Vragen/Inlichtingen	76.856	76.878

Bezoekers: in 2023 is een nieuw systeem operationeel geworden. Hierdoor zijn er over 2023 helaas geen betrouwbare cijfers beschikbaar. In de tussen en jaarrapportages van 2024 zullen de bezoekcijfers weer worden opgenomen.

Van de 25.280 leden die zijn ingeschreven zijn bij ZB Bibliotheek van Zeeland, zijn er 15.797 woonachtig in de gemeente Middelburg.

	HZ Mediatheek		ZB Middelburg		Totaal	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Arnemuiden	63	63	825	821	888	884
Arnestein	3	1	15	12	18	13
Centrum	145	142	2.589	2.589	2.734	2.731
Dauwendaele-Mortiere	231	214	2.952	2.855	3.183	3.069
Griffioen	43	41	928	918	971	959
Klarenbeek-St. Laurens	101	107	1.588	1.589	1.689	1.696
Magistraatwijk-Reyershove	113	98	2.039	2.033	2.152	2.131
Nieuw Middelburg	90	87	1.186	1.188	1.276	1.275
Nw. en St. Joosland	21	16	230	220	251	236
Stromenwijk-'t Zand	312	322	2.323	2.243	2.635	2.565
Totaal	1.122	1.091	14.675	14.468	15.797	15.559

Vragen/inlichtingen	2023	2022
Vragen/inlichtingen	76.856	76.878

Interbibliothecair leenverkeer	2023	2022
Aantal aanvragen interbibliothecair leenverkeer	11.857	13.326

1.3 Gebouw

Inwoners van Middelburg bezochten niet alleen door de ZB georganiseerde evenementen, maar gebruikten het gebouw ook als werk- en ontmoetingsplaats. Scholieren en studenten kwamen naar de Bibliotheek om zich voor te bereiden op examens of om samen te werken aan projecten. (Groot)ouders lazen hun (klein) kinderen voor op de jeugdafdeling. Steeds meer mensen maakten gebruik van het Informatiepunt Digitale Overheid. Taalmaatjes en inburgeraars oefenden de Nederlandse taal in de ZB.

In het Leescafé konden mensen onder het genot van een kop koffie bijpraten. Ook op andere plaatsen in het gebouw zijn koffie- en theefaciliteiten beschikbaar. Tijdens de examenperiode was een gedeelte van de eerste verdieping ingericht als stilteruimte voor scholieren en studenten. Op 15 maart en 22 november waren de stembureaus voor respectievelijk de verkiezingen voor de Provinciale Staten en het Waterschap en de Tweede Kamerverkiezingen gevestigd in de ZB.

Voortgang verbouwingen, toegankelijkheid en huisvesting van derden

In het gebouw is aan de waterzijde sprake van lekkage. De lekkage is moeilijk te lokaliseren. In afstemming met de architect is er een onderzoek uitgevoerd door een KIWA-gecertificeerd bedrijf. Met de gemeente vindt afstemming plaats omdat aan de kademuren aan de overzijde ook mankementen zijn geconstateerd.

De Wsob en de Netwerkagenda stellen nieuwe eisen aan Bibliotheken. Om daar op in te spelen zijn er aanpassingen nodig aan het gebouw. De aanpassingen op de begane grond en op de tweede verdieping die nodig waren voor de huisvesting van Het Juridisch Loket en Maatschappelijk Werk Walcheren in het eerste halfjaar 2023 afgerond.

Op de eerste verdieping zijn mede door de Provinciale Plusfunctie, zoals vastgelegd in de prestatieafspraken met de Provincie, meer studieplekken en faciliteiten beschikbaar gekomen komen voor studerende. In het souterrain zijn aanpassingen uitgevoerd voor de komst van een Makersplaats. In verband daarmee zijn de vergaderzalen verplaatst.

In het pand in Middelburg zijn naast de ZB gehuisvest: Humanitas, Zeeuwse Milieufederatie (ZMf), Zeeuwse Volksuniversiteit (ZVU), Samen Recht Vinden (SRV), Het Juridisch Loket, Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen (KZGW), Welzijn Middelburg, Maatschappelijk Werk Walcheren, Manteling, Stichting Vluchtelingenwerk en Rabobank Middelburg.

De website van de ZB is zeven dagen per week toegankelijk. Gestreefd wordt naar minimaal 90.000 unieke bezoekers en naar 40.000 downloads per jaar. N.B.: bezoekers van de website kunnen ervoor kiezen cookies uit te schakelen. De aantallen kunnen dus hoger zijn.

Website	2023	2022
ZB (www.dezb.nl)	86.877	84.129
Beeldbank Zeeland	44.626	56.562
Digitaal.dezb.nl	52.940	68.746
Krantenbank Zeeland	705.993	612.228
Tijdschriftenbank Zeeland	20.531	21.083
Totaal digitale bezoeken: het aantal unieke gebruikers	606.246	561.087

Door een verplichte upgrade naar Google Analytics 4 missen er twee dagen aan meetgegevens voor Beeldbank, digitaal.dezb.nl, Krantenbank en Tijdschriftenbank in het tweede en twee weken aan meetgegevens in juli.

2. Educatieve functie

2.1 Taalhuis Walcheren

Taalhuis Walcheren bestaat uit een netwerk van organisaties dat de krachten bundelt in de aanpak van laaggeletterdheid en het verbeteren van basisvaardigheden van de doelgroep. Het is de plek, zowel fysiek als digitaal, waar vraag en antwoord rondom taal en digitale vaardigheden bij elkaar komen. Vragers bij het Taalhuisloket in de ZB werden doorverwezen naar een passende leerroute en er zijn (les)materialen en (online)oefenprogramma's beschikbaar gesteld. In 2023 is gestart met mamacafés en taallessen in het Pennywafelhuis in Dauwendaele.

Activiteiten Taalhuis Walcheren	2023	2022
(onder andere Taalcafés, zomeractiviteiten, avondlessen)	137	71
Deelnemers aan deze activiteiten	1.260	418
Vragen en bezoeken Taalhuisloket: (door taalvragers, taalvrijwilligers, huiswerkbegeleiding)	264	190

2.2 Taallessen

De ZB biedt cursussen Nederlands als Tweede taal aan in het eigen gebouw en in locaties in de diverse wijken.

Taallessen	2023	2022
Aantal taallessen	410	368
Aantal cursusgroepen (niveaus)	6	6
Aantal cursisten	61	52
Totaal aantal bezoeken	3.958	3.032

2.5 Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)

Activiteitenverslag Digitale Inclusie 2023 ZB Bibliotheek van Zeeland / Gemeente Middelburg

De Bibliotheek is een lokaal kenniscentrum voor leesbevordering, bestrijding van laaggeletterdheid en mediawijsheid. ZB Bibliotheek van Zeeland draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van inwoners door hen te helpen bij het digitaalvaardig(er) worden.

Zo biedt de Bibliotheek ondersteuning aan de minder digitaalvaardigen in Middelburg middels de DigiDesk, digivaardigheids cursussen en het Informatiepunt Digitale Overheid.

A. Loket Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)

Bij het Informatiepunt Digitale Overheid kunnen burgers terecht met vragen over onder andere DigiD, toeslagen, gemeentelijke regelingen en andere digitale overheidszaken. Getrainde medewerkers van ZB laten bezoekers zien waar men relevante informatie kan vinden en hoe zaken werken. Eventueel verwijzen zij door naar de juiste instantie voor verdere hulp of een cursus/training wanneer de bezoeker zichzelf wil kunnen redden.

In de ZB in Middelburg zijn vanaf de pilotfase in 2019 loketten geopend voor het IDO. Bij aanvang was het IDO twee maal twee uur per week geopend, op dinsdag en donderdag van 11.00-13.00 uur; na verhoging van het subsidiebedrag in 2022 is het IDO geopend op dinsdag tot en met vrijdag van 11.00-13.00 uur. Daarnaast zijn mensen ook op afspraak geholpen.

De ZBBUZZ is een rijdend informatiepunt. In de gemeente Middelburg staat de ZBBUZZ eenmaal per veertien dagen bij de Voedselbank. Hier kunnen burgers tevens terecht met vragen over digitale vaardigheden en de digitale overheid.

B. Bezoeken IDO Middelburg

In 2023 heeft het IDO in Middelburg in totaal 671 vragen behandeld.

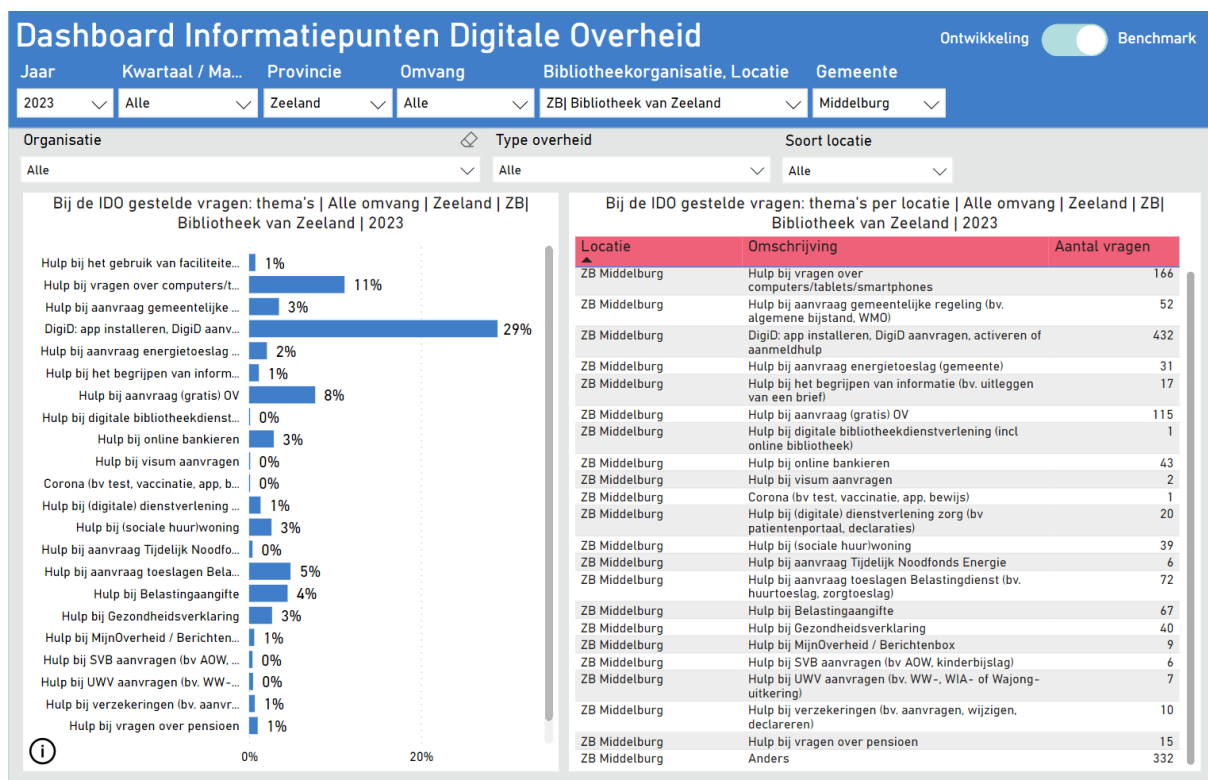
	Eerste halfjaar 2023	Tweede halfjaar 2023	2022
Aantal vragen IDO Middelburg	349	322	466

B.1 Gestelde vragen

Onderstaand schema geeft aan welke zaken aan de orde zijn gekomen bij de spreekuren. Het totaal aantal zaken komt niet overeen met bovenstaande aantal vragen. De reden daarvoor is dat bij sommige vragen meerdere onderwerpen ter sprake komen. Een voorbeeld: wanneer iemand een vraag heeft over de Belastingdienst kan daarbij een vraag over de Berichtenbox ter sprake komen.

Bij de IDO-loketten wordt een registratietool bijgehouden. Deze Outputregistratietool wordt ingezet om de IDO-dienstverlening te evalueren, optimaliseren en verantwoorden. Onderstaand schema is daar een voorbeeld van.

C. Certificering

In 2021 nam ZB deel aan de pilot om de kwaliteit van de Informatiepunten IDO's, als deel van de gehele bibliotheekcertificering, te toetsen. De IDO's van ZB in de gemeentes Middelburg, Vlissingen, Veere en Noord-Beveland zijn in 2021 gecertificeerd; de rapportage van de auditoren wordt gebruikt bij de doorontwikkeling van het IDO.

D. Scholing

Het loket in de Bibliotheek en de ZBBUZZ worden bemenst door getrainde professionals. Deze medewerkers zijn geschoold middels een e-learning, de basistraining IDO (+opfrismomenten) en de training Privacy in het IDO. Ervaringen met andere Zeeuwse IDO's worden gedeeld tijdens provinciale expertteams.

Binnen de ZB zijn er maandelijkse overlegmomenten met alle IDO-loketmedewerkers waarin (een vorm van) intervisie wordt toegepast. In 2023 hebben IDO-medewerkers deelgenomen aan de landelijke IDO-dag in Utrecht en de Dag van de Digitale Inclusie in Hilversum. Hier hebben zij deelgenomen aan diverse workshops en is er kennis gedeeld met collega's van andere IDO's. De bevindingen van deze dagen zijn lokaal gedeeld tijdens het maandelijkse IDO-overleg. Tevens is eind 2023 een provinciale intervisiebijeenkomst georganiseerd met IDO-medewerkers van Bibliotheek Oosterschelde en Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen.

E. Netwerkvorming

Per gemeente is het netwerk van organisaties waar naar kan worden doorverwezen in kaart gebracht. In 2023 is er een samenwerking met wooncorporatie Zuidwestwonen voortgezet, waarbij IDO-medewerkers ondersteuning bieden bij het digitaal inschrijven voor een sociale huurwoning.

Tevens is er een samenwerking gecontinueerd met huisartsencorporatie Periscaldis voor het bieden van ondersteuning aan patiënten bij het registreren in het patiëntenportaal.

F. Infoplaza

Taal- en digivaardigheid zijn de basis voor participatie in de samenleving en voor zelfredzaamheid van burgers. Op het Infoplaza in de ZB in Middelburg zijn het Informatiepunt Digitale Overheid en het Taalhuisloket gevestigd.

Naast deze eerder genoemde loketten biedt het Infoplaza ruimte voor andere organisaties om spreekuren te organiseren aan een eigen balie en in spreekkamers.

In 2023 waren dit Maatschappelijk Werk Walcheren (vanaf 1-1-'24 genaamd Vizita), Sociale Cliëntenraad Walcheren, Samen Recht Vinden, Inloop Geldzorgen (SchuldHulpmaatje Walcheren en Orionis Walcheren), Het Juridisch loket, het Leerwerkloket (UWV) en Manteling. De bezetting van het Infoplaza was in 2023 als volgt:

Maandag

09.00 - 12.30 uur Maatschappelijk Werk - sociaal loket
14.00 - 16.00 uur Juridisch loket

Dinsdag

09.00 - 12.30 uur Maatschappelijk Werk - sociaal loket
11.00 - 13.00 uur Informatiepunt Digitale Overheid
12.00 - 14.00 uur Sociale Cliëntenraad Walcheren
14.00 - 16.00 uur Taalhuis: Taalloket

Woensdag

09.00 - 11.00 uur Juridisch loket
09.00 - 12.30 uur Maatschappelijk Werk - sociaal loket
10.00 - 16.00 uur Samen Recht Vinden
11.00 - 13.00 uur Informatiepunt Digitale Overheid

Donderdag

09.00 - 12.30 uur Maatschappelijk Werk - sociaal loket
10.00 - 11.00 uur Inlooppuur Geldzorgen
11.00 - 13.00 uur Informatiepunt Digitale Overheid
11.30 - 13.00 uur Leerwerkloket (eens per maand)

14.00 - 16.00 uur Taalhuis: Taalloket
14.00 - 16.00 uur Taalhuis: Oefenen taal & rekenen

Vrijdag

09.00 - 12.30 uur Maatschappelijk Werk - sociaal loket
11.00 - 12.00 uur Manteling
11.00 - 13.00 uur Informatiepunt Digitale Overheid

Met deze partners is in maart 2023 een netwerkoeverleg georganiseerd. Tijdens dit netwerkoeverleg worden praktische zaken aangekaart, maar wordt ook gesproken over het afstemmen van onderling doorverwijzen, gezamenlijke promotie en worden organisaties uit het maatschappelijk veld uitgenodigd ter kennismaking.

Naast dit gezamenlijk overleg is er veelvuldig informeel overleg op het Infoplaza.

G. Provinciale netwerkbijeenkomst

Op 26 september hebben enkele IDO-medewerkers deelgenomen aan de provinciale netwerkbijeenkomst 'Samen werken aan toegankelijkheid', welke door ZB Bibliotheek van Zeeland, Belastingdienst en Dienst Toeslagen werd georganiseerd.

H. Digivaardigheids cursussen

ZB bood cursussen en workshops aan waarmee mensen hun digitale vaardigheden kunnen vergroten, ter bevordering van hun zelfredzaamheid.

Soort aanbod	Eerste halfjaar 2023	Tweede halfjaar 2023	2022
Klik&Tik			
Bijeenkomsten	50	18	80
Aantal bezoekers	348	138	480
Digihandig			
Bijeenkomsten		10	
Aantal bezoekers		70	
Werken met de e-overheid (Digisterker)			
Bijeenkomsten	2	2	
Aantal bezoekers	5	8	
iPad / iPhone			
Bijeenkomsten	3		
Aantal bezoekers	21		
Android			
Bijeenkomsten		4	
Aantal bezoekers		32	
Overig			
Bijeenkomsten	1	3	4
Aantal bezoekers	9	16	19

I. Samenwerking Belastingdienst

In de aangifteperiodes heeft de ZB met vrijwilligers belastingspreekuren georganiseerd in de Bibliotheken in Middelburg en Vlissingen. In deze Bibliotheken waren beveiligde pc's gereserveerd waarop bezoekers zelf hun aangifte konden invullen, de ingevulde aangifte kon gratis worden afgedrukt.

Soort aanbod	Eerste halfjaar 2023	Tweede halfjaar 2023	2022
Belastingspreekuren			
Bijeenkomsten	21	-	14
Aantal bezoekers	21	-	14

J. Promotie

ZB Bibliotheek van Zeeland zorgt op diverse manier voor promotie van het IDO, de digivaardigheids cursussen en het Infoplaza.

J.1 Promotiefilmpje

Er is in 2023 een promotiefilmpje gemaakt waarin het Infoplaza in Middelburg, het Infopunt in Vlissingen en de ZBBUZZ belicht worden. Iedere partner die op deze locaties spreekuren houdt, zo ook het IDO, komt in dit filmpje aan bod. De film is te bekijken via de onderstaande QR-code.

Er is van dit filmpje tevens een korte teaser gemaakt. Deze teaser is enkele maanden te zien geweest voorafgaand en in de pauzes van filmvoorstellingen in bioscoop CineCity.

J.2 Flyers

ZB heeft in 2023 doorlopend flyers van het IDO uitgebracht zodat er altijd actuele flyers beschikbaar zijn. De flyers worden verspreid onder de bibliotheekvestigingen en ZBUZZ, diverse samenwerkingspartners en locaties als het stadskantoor en Orionis.

J.3 Digivaardigheids cursussen

ZB heeft in 2023 een brochure uitgegeven voor de promotie van de digivaardigheids cursussen. Deze brochures worden verspreid op diverse locaties en aangeleverd bij samenwerkingspartners.

Het digivaardigheidsaanbod wordt ook gecommuniceerd via de website van de ZB, sociale media en media als De Faam, Vlissingse Bode, Internetbode.

J.5 Persberichten

ZB verstuurde in 2023 tal van persberichten aangaande ontwikkelingen rondom het IDO en de digivaardigheids cursussen. Aan bijzondere gebeurtenissen, zoals de Belastingspreekuren en themaweken, is middels persberichten extra aandacht besteed.

J.6 Ombudsman

Op 5 juli 2023 heeft de Nationale Ombudsman een bezoek gebracht aan Zeeland. Deze heeft toen ook de ZBBUZZ bezocht tijdens het IDO-spreekuur bij Orionis Walcheren. Dit bezoek is aangegrepen om extra aandacht te vragen voor het IDO.

K. Financiële verantwoording

Inkomsten	
SPUK IDO Middelburg	47.415
Uitgaven	
Personele lasten	42.863
Overige kosten personeel	49
Inrichting	3.845
Promotie	961
Overig	469
	48.186
Eigen bijdrage ZB	772

2.6 Werk en inkomen

In april is een online workshop over werkgeluk verzorgd. In verband met wegvallen van uren en de aanwezigheid van voldoende online alternatieven is de ZB gestopt met dit onderdeel.

Werk en inkomen	2023	2022
Aantal bijeenkomsten	1	3
Aantal deelnemers	10	23

3. Leesbevordering en samenwerking met het onderwijs

De ZB biedt ondersteuning aan de voor- en vroegschoolse educatie (VVE), het primair onderwijs (PO) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en bereikt hiermee zestien voorschoolse voorzieningen, waarvan er dertien deelnemen aan BoekStart in de Kinderopvang, en zeventien PO-scholen, waarvan vier deelnemers aan de Bibliotheek *Op School* (dBos) en drie scholen voor SO. Er zijn jaarlijks drie tot zes stageplaatsen beschikbaar voor studenten van mbo-scholen.

3.1 Voor- en Vroegschoolse Educatie

Tijdens De Nationale Voorleesdagen draait het om voorlezen aan kinderen van 0 tot 6 jaar, die zelf nog niet kunnen lezen of net het lezen hebben geleerd. Voorlezen heeft namelijk heel wat voordelen, zoals een positief effect op de woordenschat en het tekstbegrip. Bovendien ontwikkelen kinderen naast hun taalgevoel ook een beter inlevingsvermogen.

Voor ZB Middelburg verzorgde poppenspeler Rik Rikken tijdens de Nationale Voorleesdagen een voorstelling voor kleuters over het prentenboek van het jaar Maximiliaan geeft een feestje.

Met voorlezen kun je niet vroeg genoeg beginnen.

Tijdens de landelijke Boekstartdag op 3 juni werd hier in ZB invulling aan gegeven tijdens een workshop Zumbini voor baby's, dreumesen en peuters. Samen met je kindje meebewegen op muziek en ontdekken hoe fijn het is om samen met boekjes en taal bezig te zijn.

In juli is gestart met de maandelijks Peutertje Luister-bijeenkomst. Zo laat ZB jonge ouders ontdekken hoe leuk samen lezen is.

Peuterspeelzalen/Kinderdagverblijven met abonnement op dienstverlening ZB	
PZS Polderpret	Arnemuiden
PG Zeebinken	Arnemuiden
KDV ABS	Middelburg
PG De Stroming	Middelburg
PG Jodokus	Middelburg
KDV De Bonte Koets	Middelburg
PG Pardoes	Middelburg
KDV Eigen-Wijs	Middelburg
KC De Aventurijn	Middelburg
PG Speelpoort	Middelburg
Kindercentrum Kameleon	Middelburg
KDV Kinderbolwerk	Middelburg
PSZ Kinderkeet	Middelburg
PG De Boomhut	Middelburg
KDV Meneer Koekepeer	Middelburg
PG Speelpoort	Middelburg
St Lentekind	Middelburg
KDV De Maneblussertjes	Middelburg
KDV De Meikever	Middelburg
KDV Zeppelin	Middelburg
St. KDV Koozie KVD Nijntje	Middelburg

Van alle peuterspeelzalen/kinderdagverblijven in de gemeente Middelburg neemt 78% deel aan de voor- en vroegschoolse educatie.

3.2 Primair Onderwijs/BSO

De lokale ronde van de Nationale Voorleeswedstrijd vond plaats in het Auditorium van de ZB. Danischa Bah, leerlinge van de Middelburgse Cypressenhof, werd uitgeroepen tot Nationale Voorleeskampioen na het winnen van de Landelijke Finale van de Nationale Voorleeswedstrijd. De voorrondes werden georganiseerd door de ZB. In de Kinderboekenweek is o.a. een stickerspeurtocht georganiseerd.

Basisscholen met een abonnement op de dienstverlening van ZB	
Joos van Larenschool	Arnemuiden
O.B.S. 't Vierschip	Arnemuiden
Acaciahof	Middelburg
Algemene Basisschool	Middelburg
Kindcentrum Aventurijn	Middelburg
Cypressenhof	Middelburg
Het Element	Middelburg
Herman Faulkeliuschool	Middelburg
Franciscusschool	Middelburg
Magistraal	Middelburg
Palmenhof	Middelburg
Petrus Immensschool	Middelburg
Regenboogschool	Middelburg
SO/VSO Respont	Middelburg
Het Springtij	Middelburg
De Stroming	Middelburg
Het Talent	Middelburg
Vrije School Zeeland	Middelburg
Wilgenhof	Middelburg
De Lonneboot	Nieuw- en Sint Joosland

Van alle basisscholen in de gemeente Middelburg neemt 91% deel aan de voor- en vroegschoolse educatie.

3.2.1 ColumBus

Voor scholen in Arnemuiden en Nieuw- en Sint Joosland werd de dienstverlening aangeboden met de ColumBus. De ColumBus is een Onderwijsservicebus die een bijzondere toegevoegde waarde geeft aan leerlingen, docenten, ouders en organisaties die te maken hebben met opvoeding en onderwijs op het platteland. Naast een uitgebreide actuele collectie waaruit geleend kan worden beschikt de ColumBus over diverse pc's waarop kinderen digitale prentenboeken kunnen bekijken, informatie kunnen zoeken voor spreekbeurten en werkstukken en toegang hebben tot educatieve software. Daarnaast biedt de ColumBus een aanbod van leermiddelen van diverse organisaties met allerlei digitale toepassingen en lespakketten. Aan de hand van thema's wordt in overleg met het onderwijs een jaarprogramma vastgesteld. In de ColumBus staat een zogenaamde Microsoft Surface tafel, waarvoor speciaal allerlei educatieve software is geïnstalleerd. Er maken ook twee 3D-printers onderdeel uit van de bus. Er is een lesbrief ontwikkeld die leerlingen in dit mini-FabLab kennis laat maken met digitale fabricage.

De ColumBus stond eens per twee weken bij de scholen de Oleanderhof en 't Vierschip in Arnemuiden en wekelijks bij de Lonneboot in Nieuw- en Sint Joosland. De Palmenhof werd eens per twee weken bezocht door de Biblioservicebus. Met de Lonneboot in Nieuw- en Sint Joosland worden besprekingen gevoerd over deelname aan de Bibliotheek *Op School* (dBos).

4. Vrijwilligers

De ZB maakt gebruik van de diensten van vrijwilligers bij het Taalhuis. Daarnaast zijn vrijwilligers werkzaam als docent mediawijsheid en bij de VoorleesExpress. In totaal zijn er 119 vrijwilligers werkzaam bij de ZB.

5. De ZB als knooppunt voor kennis, ontmoeting en cultuur

Kinderkunstweek

De Kinderkunstweek had als thema Van druppel tot tsunami: Water in de Kunst. In samenwerking met Virusgrafiek zijn workshops voor kinderen georganiseerd.

Meet Ups, Future Stories en Klokhuis Meet Ups

Mede vanuit de prestatie afspraken met de Provincie waren er Meet Ups over de Watersnoodramp en over de warmtepomp. De Klokhuis Meet Ups gingen over armoede, rust in je hoofd en reclame. De Meet Ups van Future Stories hadden als onderwerp de toekomst van Watt, mentale gezondheid en voedsel. Jeangu Macrooy verzorgde een Vrijheidscollege. Er was een participatieavond over het nog te realiseren Slavernijmuseum. De Meet Up op 14 oktober ging over The Black Archives. In november was er tijdens de Zeeuwse Klimaatweek een Meet Up over Mother Earth.

Samenwerking met de Zeeuwse Muziekschool

Onder de titel 'KlankKleur' werden drie miniconcerten van leerlingen van de Zeeuwse Muziekschool georganiseerd op het Plein.

Evenementen, activiteiten en tentoonstellingen

Tijdens de Nationale Voorleesdagen trad poppenspeler Rik Rikken op. Iedere maand vond er een activiteit met Lego plaats onder de titel Lego Masters Junior. In het voorjaar nam de ZB, samen met de andere Zeeuwse Bibliotheken deel aan de landelijke AI-parade over kunstmatige intelligentie. Er was een lezing en een demonstratie van Spot, de robothond. Kunstenaar Bommeljé verzorgde workshops waar jongeren kunst maakten met afgeschreven boeken. In het gebouw werden de tentoonstellingen De week van de lieve briefjes, Virusgrafiek, Komt een mens bij de dokter en Iconic Stories georganiseerd. Iconic Stories was de bijdrage van de ZB aan het programma van Roze Zaterdag, die in 2023 in Goes plaatsvond. In het kader van de Week van de Eenzaamheid was de expositie 'Praat met me' te zien, en is er een vriendschapscursus voor vrouwen gestart. De Herinneringskrant Zeeuws Weerzien organiseerde een leesbijeenkomst. Leerlingen voortgezet onderwijs namen deel aan de jaarlijkse Energy Battle. Op 1 juli (Keti-Koti) was de ZB aanwezig met de Boekfiets en de Kenniskast Gedeeld Verleden op het Abdijplein. Naast het gebouw van de ZB was op 29 augustus de theatervoorstelling 'De Volle Vuilkar' te zien, deze voorstelling was onderdeel van het Zeeland Nazomerfestival 2023. In het Zeelandpaviljoen waren tentoonstellingen ingericht over de 'Flora Batava' en over Nehalennia. Op de Nationale Ouderendag, 6 oktober, lasen bibliotheekmedewerkers het Nationale Voorleesverhaal van Ronald Giphart voor in Hof Mondriaan, in Hof 't Seis en in Buitenrust. De ZB nam deel aan het Stadsnatuurfestival op 6 december.

Lezingen en tentoonstellingen	Eerste halfjaar 2023	2022
Lezingen	0	3
Tentoonstellingen	17	8

Masterclass promotie lezen en schrijven van verhalende teksten voor scholieren: Der Schrijfvrijer

Tegen de achtergrond van het PISA-onderzoek en de hierin geconstateerde toenemende laaggeletterdheid bij scholieren vraagt 'leesbevordering' in zijn algemeenheid de nodige (extra) aandacht. De pilot 'masterclass promotie lezen en schrijven van verhalende teksten voor scholieren', waarbij een (Zeeuwse) verslaggever, redacteur, columnist of (tekst)schrijver optreedt als gastdocent, kreeg in 2023 een vervolg. Schrijfvrijer, het literair schrijfhuis van auteur Jan Vantoortelboom en de ZB zullen gezamenlijk een langdurig schrijfproject ontwikkelen en implementeren onder jongeren vanaf het vierde jaar voortgezet onderwijs in heel Zeeland. Het doel van de samenwerking behelst het ontwikkelen van creatief schrijftalent, waarbij de therapeutische component van het schrijven dat tot beter psychisch welbevinden leidt aandacht krijgt. Ook het verbeteren van de leesvaardigheid door het schrijven speelt een belangrijke rol in dit project.

In het eerste halfjaar van 2023 vond een aantal bijeenkomsten plaats. Het beoogde doel is om 200 jongeren aan de Masterclass te laten deelnemen.

De Zeeuwse Boekenprijs

Vanuit de provinciale Plus functie zoals vastgelegd in de prestatie afspraken met de Provincie startte in de maand juni de inschrijving voor de eenentwintigste editie van de Zeeuwse Boekenprijs. Op 2 oktober was er een literaire middag voor deelnemende schrijvers en de juryleden.

Literaire lezingen

De literaire lezingen rondom campagnes van de Stichting Collectieve propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) en de samenwerking met het literaire veld in Zeeland is opgepakt. In het

Zeelandpaviljoen werd de nieuwste roman van Jan Vantoortelboom, 'Mauk', gepresenteerd. Vrijdag 9 juni vond het eerste Zeeuwse Thrillerfestival plaats in de Wandelkerk, Schrijvers Jeroen Windmeijer, Jet van Vuuren, Mark de Groot en Wim Hendrikse gingen onder leiding van presentator Myrthe Jansen in gesprek over de kunst van een sterke thriller en de kracht van Zeeland als decor. Het festival vindt plaats in samenwerking met De Drvkkery. Cynthia McLeod verzorgde op 14 september een lezing in de ZB. In het kader van Nederland Leest was er op 4 november een interview met Annejet van der Zijl, schrijfster van het boek "Sonny Boy," dat tijdens in november gratis werd uitgedeeld in de bibliotheek.

KidsColleges en Wetenschapsdag

Mede vanuit de provinciale Plusfunctie zoals vastgelegd in de prestatie afspraken met Provincie hebben er in samenwerking met UCR Junior drie KidsColleges plaatsgevonden over de onderwerpen: kernenergie, artificial intelligence en het slavernijmuseum. Op 11 oktober was er een kidscollege over Zeewier.

Op woensdag 3 mei was de ZB aanwezig bij het landelijke wetenschapsfestival NEXT. De Wetenschapsdag vond plaats op 7 oktober, in twee locaties in Middelburg: de ZB en HZ Joint Research Center Zeeland.

Studiekringen

Twee Studiekringen 50-plus kwamen eens per twee weken bij elkaar. Een Studiekring 50+ bestaat uit actieve 50-plussers die samen een gespreks-/onderwerplijst opstellen, en zich verdiepen in een onderwerp met de nadruk op kennisdeling.

Wereldreis Middelburg

Ruim 300 leerlingen van Nehalennia SSG namen deel aan de Wereldreis Middelburg, georganiseerd en uitgestippeld door ZB Bibliotheek van Zeeland (ZB) op woensdag 5 en donderdag 6 juli 2023. Leerlingen ervaren hoe invloeden uit de hele wereld de stad Middelburg mede gevormd hebben. Naast migratie in de Middelburgse geschiedenis, is er ook aandacht voor het thema migratie anno nu.

De leerlingen gingen in kleine groepjes met een begeleider op pad. Een fietsroute leidt hen langs verrassende cultuurhistorische 'halteplaatsen'. Ze kregen een rondleiding door het AZC Middelburg. Verder brachten ze een bezoek aan het Leger des Heils, de Synagoge, de Yildirim Beyazit Moskee, het Zeeuws Archief, het Slavernijmonument op de Balans. Stichting Welzijn Middelburg liet de leerlingen een jongerencentrum zien en City Seeds Middelburg hun werkzaamheden in de moestuin. In de ZB werden de leerlingen ontvangen door Amnesty International en het Anti Discriminatie Bureau Zeeland en maakten ze kennis met de tentoonstelling Iconic Stories over gendergelijkheid.

Wereldreis Middelburg voor statushouders

ZB heeft in 2023 drie keer een wereldreis georganiseerd voor verschillende groepen statushouders. Deze wereldreis was onderdeel van het Participatieverklaringstraject (PVT) van de gemeente Middelburg dat uitgevoerd wordt door Welzijn Middelburg. Tijdens de wereldreis werden verschillende halteplaatsen bezocht waarin de kernwaarden van de PVT terug kwamen: vrijheid, gelijkwaardigheid, participatie en solidariteit.